ATLARLA KARDEŞ GİBİ BÜYÜDÜK

GAZİ EFSANESİ BOLD PILOT

■ Gazi Koşusu tarihinin en renkli atlarından Bold Pilot'ın sahibi olan Atman Ailesi'nin üçüncü kuşak temsilcisi Esra Atman ile eski albümleri karıştırdık. Atman çiftlikte birlikte büyüdükleri atlar için "Kardeş gibi severek onlarla koştura koştura büyüdük. Farklı bir duyguyla yetişmemizi sağladı" diyor. » 11'de

HEY GİDİ YILLAR

Zeynep BİLGEHAN

EN YAKIN TANIĞININ DİLİNDEN BİR ŞAMPİYONLUK VE AŞK HİKÂYESİ

SENE 1990'lar
Esra Atman ve Begüm Atman Karataş

GELENEK DEVAM EDİYOR

Özdemir Atman, 2000 yılında hayatını kaybetti. Eşi ve kızlarına 75 at miras kaldı. Aile, atçılık geleneğini sürdürüyor. Esra Hanım, "Dedemden sonra babam Gazi Kupası kazanmak için 40 sene beklemiş! Gazi Koşusu kazanma duygusu inanılmazdır. Atlarımız çok ama 'Gazi'miz ve Halis'imiz bir. Öyle bir koşu ve onun gibi bir jokey yok."

1

Veliefendi Hipodromu'nda heyecan dolu yarışların yapıldığı pistin hemen arkasında, kırsalda bir çiftlikteymişsiniz izlenimi veren ahırlardayız... Yanımızda Türkiye'deki atçılık faaliyetlerinin kurulması ve gelişmesine katkı sunmuş ailelerden Atmanların üçüncü kuşak temsilcisi, aynı zamanda Türkiye Jokey Kulübü'nün (TJK) ilk kadın asli üyesi Esra Atman var. Soyadı tanıdık gelmiş olabilir... Zira, Atmanlar konuyla hiçbir alakası olmayanların bile tanıdığı efsane bir atın sahibi; Bold Pilot... Bugün 'Sihirbaz' lakabıyla Türkiye'nin en meşhur jokeyi olma unvanını taşıyan Halis Karataş'la 1996 yılında kazandıkları Gazi Koşusu'nda elde ettiği rekor hâlâ tırılamamış. Karataş'ın, atın sahibi Begüm Atman ile yaşadığı aşk da 2018 yılında 'Bizim İçin Şampiyon' adıyla film olmuştu.

CEPHEDEN AÇILIĞA

Ailenin hikâyesi Midilli'de başlıyor. Üç Gazi Kupası sahibi olan Ahmet Atman, 1897 yılında Midilli Adası'nda dünyaya geliyor. Aile, Balkan Savaşları'ndan sonra Ayvalık'a göç ediyor. Ahmet Bey, Kuleli Askeri Lisesi'nden mezun oluyor. Kurtuluş Savaşı yıllarında teğmen rütbesiyle cepheye gidiyor. Savaştan sonra, uzun yıllar Mareşal Fevzi Çakmak Paşa'nın yaverliğini yapıyor. Kendi gibi göçmen bir ailenin kızı olan Necmiye Hanım'la evleniyor. İki çocukları oluyor; Özdemir ve Esin. Bu arada Atatürk'ün isteğiyle 1926 yılında kurulan Yarış Atı ve Islah Encümeni her yıl Ankara, İstanbul ve İzmir'de İngiliz atları için koşular düzenlemeye başlıyor.

YAVERLER ORTAKLIĞI

Atatürk; İsmet İnönü, Celal Bayar, Fevzi Çakmak gibi isimlerle birlikte Ahmet Bey'in de at sahibi olup yarışlara girmesini teşvik ediyor. 1934 yılında atlara olan sevgisinden dolayı kendine 'Atman' soyadını alıyor. Yarışlara ortak girdiği İsmet Paşa'nın yaveri yüzbaşı Fikret (Yüzatlı) Bey ile 1935 yılı Gazi Koşusu'nda bir rekora imza atıyorlar; katıldıkları üç atla ilk üç sırayı alıyorlar. Atman, 1940 ve 1945 yıllarında da Gazi Kupası'nı kazanıyor. Atlarına, 'Konca, Fettan' gibi kışkırtıcı isimler koymayı seviyor. Askerlikten emekli olup ticarete atılıyor.

SENE 1962
Atman Ekürisi

2 BABADAN MİRAS AT ÇİFTLİĞİ

Çocukların ikisi de atlara meraklı... Özdemir Atman, ders zili çalmadan sabah 04.00'te Veliefendi'de idmanları takip ediyor. Esin Hanım Türkiye'nin ilk kadın jokeylerinden oluyor. Ahmet Atman'ın 1948 yılında hayatını kaybetmesiyle çocuklara at çiftliği miras kalıyor. Özdemir Bey, TJK'nın kuruluşuna katılıyor, Kazım Özalp'ın yaveri at tutkunu Nusret Evcan'ın kızı Meral Hanım ile evleniyor. Dört kızı oluyor; Zeynep, Lale ve ikizler Esra ile Begüm.

3 AT KARDEŞLERLE BÜYÜMEK

Esra Atman, kız kardeşleriyle birlikte sahibi oldukları haradaki onlarca atla beraber büyüyor... Çocukluğunu, "Her gün çiftliğe giderdik. Atların ahırlarını dolaşır, yeni doğan tayları severdik. Atları kardeş gibi severek onlarla koştura koştura büyüdük. Konuşamıyor ama size derdini bir şekilde anlatıyorlar. Onları anlayabilmek için algılarımızın açık olması gerekiyor. Bu da farklı bir duygula yetişmemizi sağladı" diye anlatıyor.

Esra Atman
Zeynep Bilgehan

MERKEZ BANKASI'NI VERSENİZ SATMAM

Özdemir Atman, kazandığı bir yarış sonrası sorulan "Bold Pilot'u satır mısınız?" sorusuna, "Merkez Bankası'nı verseniz satmam" diye yanıt vermişti. Bold Pilot ölmeden önce vedı ettiği yarış pistlerine, bir Gazi Koşusu öncesi dolu tribünler önünde jübile için döndüğünde seyircilerin gösterdiği sevgi duygusal anlar yaşattı.

HEY GİDİ YILLAR

Zeynep BİLGEHAN

Fotoğraf: Levent KULU

Türkiye'nin köklü spor organizasyonlarından Gazi Koşusu bugün Veliefendi Hipodromu'nda 98. kez düzenlenecek. Derbi öncesi atçılık dünyasının en eski ailelerinden Atmanların üçüncü kuşak temsilcisi Esra Atman ile hem eski albümleri karıştırdık hem de romantik hikâyesi 'Bizim için Şampiyon' adıyla filme çevrilen, sahaların iki efsanesi Bold Pilot ve Halis Karataş ile Begüm Hanım'ı yad ettik.

SAYILI KADIN ANTRENÖRLERDEN

"Babam starting box, fotofiniş gibi teknolojileri Türkiye'ye getirmiştir. Bizim at işine girmemizi çok istemiyordu ama biz bırakmadık. Begüm de meraklıydı. İkimiz de babamdan atlarla ilgili çok şey öğrendik. Daha sonra Türkiye'nin az sayıdaki kadın antrenöründen biri oldum."

TANIŞTIĞIMIZA MEMNUN OLDUM

Atman, 'Nicetomeet U (Tanıştığımıza Memnun Olduk)' isimli atıyla: "Bizim forma renklerimiz mavi-siyahtır, çünkü atçılıkta iyi günler de vardır kötü günler de..."

SENE 1996
Bold Pilot ile Halis Karataş, Gazi Koşusu

4 HALİS KARATAŞ BÖYLE KEŞFEDİLDİ

14 yaşından itibaren ikizler bir yandan okula devam ederken bir yandan babaları Özdemir Atman'ın da gençliğinde yaptığı gibi sabah 04.00'te başlayan Veliefendi'deki idmanlara katılmaya başlıyorlar. Yarışları birlikte izliyorlar. Bu sırada sahada Sivas'tan babasının bütün itirazlarına rağmen jokey olma hayaliyle İstanbul'a gelen ve yıldızı parlamaya başlamış genç bir isim de var; Halis Karataş... Bir yıllık aprantiliğin üstüne ikinci yılda jokey olmaya hak kazanan ve 1991 yılındaki Asya Yarışçılık Konferansı için Hong Kong'a giden Karataş ile orada karşılaşıyorlar. Baba Özdemir Bey, bu genç jokeydeki ışığı fark ediyor ve onu İstanbul'daki 'ekürî'sine katılmaya davet ediyor.

SENE 2018

BOLD PILOT'I OĞLU OYNADI

Atman: "Yönetmen Ahmet Katıksız bir sinopsis yazıp bize ulaştı. Dünyanın her yerinde atlarla olan ilişkiyi anlatan filmler vardı. Bizde hep bahis yanı öne çıkarırdı; 'babaannesinin emekli parasını oyuna yatırdı' diye... 'Bizim için Şampiyon' olaya o taraftan yaklaşmayan bir filmdi. Bold Pilot'ı filmde oğlu 'Ganesh' canlandırmıştı."

ŞAMPİYONUN KAPRİSLERİ YAĞMURDA KOŞMAZ GÜRÜLTÜYÜ SEVMEZDİ

Bold Pilot'u özel yapan neydi? Atman: "İnsanlara ümit veren bir attı; en geriden gelip, kazanamayacak diye düşündüğünüz an yarış kazanırdı. Mücadeleci ruhuyla insanları büyüledi. Bold Pilot'un ruhu asabiydi. Starting box'tan hoşlanmıyordu.

VELİEFENDİ'Yİ SUSTURAN AT

Bir İnönü Koşusu'ndan önce 'starting box'un içinde şahlandı. Halis'i yere düşürdü, seyisinin kolunu kırdı. Son anda yakalandı, yoksa kaçıp gidecekti. Halis tekrar bindi üzerine ve kazandılar. Yarış öncesi içeri girsin diye bütün Veliefendi sessizliğe gömülürdü. Yağmuru sevmezdi. Hiçbir şeyi unutmazdı. Takıntılıydı! Babam bir süre sonra 'Bu bizim atımız değil, herkesin atı' diye bakıyordu. Yarış severe karşı da sorumluluğumuz vardı."

SENE 1996
Atman ailesi ve Halis Karataş, Gazi Kupası töreni

5 BURNU KIRIK BOLD PILOT

Atman, "Begüm ile Halis arasındaki duygusal yakınlaşma filmdekinin aksine babamız Özdemir Atman hayatını kaybettikten sonra başlamıştı, ama Halis hep aile içindeydi. 20 seneden uzun süre 'şampiyon jokey' olarak kariyer yaptı. Gerçekten atlarla konuşan bir çocuktu" diye anlatıyor. Bold Pilot, Karataş'ın ekürîye katılmasından üç yıl sonra geliyor. Bu arada ufak bir kaza geçiriyor; kafası ahıra sıkışıyor. Burnu eğri kalıyor ama Halis Karataş ilk gördüğü anda Bold Pilot'a vuruluyor.

6 REKORU KIRILAMADI

Aralarındaki ilişkiyi Esra Hanım şöyle anlatıyor: "Saatlerce idman yaparlardı. Giderler, geri gelmezler... Birbirleriyle dertleşirlerdi. Karataş, 'Bold Pilot benim kariyerimi yıldızlaştıran at' derdi ama Halis de Bold Pilot'ın içindeki şampiyonu ortaya çıkardı. Çok akıllı ama zor bir attı. Takıntıları vardı. 'Starting box'a girmekten hoşlanmazdı. Bir at formasyonu ne kadar iyi olursa olsun yüreğinde güç ve istek varsa koşar. Bold Pilot öyleydi. 1996 yılında rekorla bitirdiği Gazi Koşusu'nu yüreğiyle kazandı."

SENE 2000'ler
Halis Karataş, eşi Begüm Atman ve çocuklarıyla

7 BÜYÜK AŞK ATMAN-KARATAŞ

1996-98 yılları arasında Karataş ve Bold Pilot ikilisi, birlikte rekorları kırıp şampiyonlukları göğüsledi; efsane at 30 yarışta, 21 galibiyet aldı. Art arda birinci oldukları seriler yaptılar. Halis Karataş ve Begüm Atman, Özdemir Atman'ın vefatından üç sene sonra evlendi. İki çocukları oldu. Mutlu tablo, 2009'da Begüm Hanım'ın meme kanserine yakalanmasıyla bozuldu. Beş yıllık mücadeleden sonra, 2014 yılında Begüm Atman Karataş hayatını kaybetti. Karataş bir süre atlardan uzak dursa da eşinin anısına bir şampiyonluk kazanmaya daha söz verdi. Başardı da: Gazi Kupası'nı bu kez eşinin anısına kaldırdı, 'Blaze To Win' ile 2014 yılında...